

ZARZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 17 listopada 1986 r.

w sprawie ustalenia i ogłoszenia statutu stowarzyszenia wyższej użyteczności „Polski Związek Niewidomych”.

Na podstawie § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 grudnia 1974 r. w sprawie uznania „Polskiego Związku Niewidomych” za stowarzyszenie wyższej użyteczności (Dz. U. Nr 47, poz. 284) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustala się statut stowarzyszenia wyższej użyteczności „Polski Związek Niewidomych”, stanowiący załącznik do zarządzenia.

§ 2. Traci moc zarządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 21 maja 1983 r. w sprawie ustalenia i ogłoszenia statutu stowarzyszenia wyższej użyteczności „Polski Związek Niewidomych” (Monitor Polski Nr 18, poz. 105).

§ 3. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Spraw Wewnętrznych: w z. W. Pożoga

Załącznik do zarządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 17 listopada 1986 r. (poz. 17)

STATUT POLSKIEGO ZWIĄZKU NIEWIDOMYCH

Rozdział 1

Postanowienia ogólne.

§ 1. Polski Związek Niewidomych, zwany dalej Związkiem, jest stowarzyszeniem wyższej użyteczności i posiada osobowość prawną.

§ 2. Terenem działania Związku jest obszar Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, a siedzibą jego władz naczelnych — m.st. Warszawa.

§ 3. Związek ma prawo tworzenia ogniw organizacyjnych na zasadach określonych w statucie.

§ 4. Związek może być członkiem organizacji społecznych krajowych i międzynarodowych, których cele i zadania są pokrewne z zadaniami Związku.

§ 5. Związek opiera swoją działalność głównie na pracy społecznej członków.

§ 6. Związek posiada sztandar i odznaki honorowe oraz używa pieczęci według wzoru zatwierdzonego przez właściwe organy administracji państwowej.

§ 7. Związek posiada swój organ prasowy.

Rozdział 2

Cele i środki działania.

§ 8. Celem Związku jest:

- 1) zrzeszanie niewidomych dla polepszenia ich warunków bytowych, podnoszenia poziomu kultury i oświaty oraz włączania do szeregów czynnych budowniczych społeczeństwa socjalistycznego,
- 2) otaczanie opieką niewidomych nie zrzeszonych w Związku.

§ 9. 1. Cele określone w § 8 Związek realizuje w szczególności przez:

- 1) rejestrację i przyjmowanie niewidomych w poczet członków,
- 2) prowadzenie oraz współdziałanie w prowadzeniu rehabilitacji podstawowej, społecznej i zawodowej niewidomych,
- 3) organizowanie oraz współdziałanie w organizowaniu życia kulturalnego i oświatowego, a także sportu i rekreacji,

- 4) tworzenie warunków do rozwoju oświaty wśród niewidomych przede wszystkim przez wydawanie podręczników, produkcję i sprowadzanie pomocy naukowych, wydawanie czasopism,
- 5) tworzenie warunków do rozwoju czytelnictwa wśród niewidomych przez organizację specjalistycznych bibliotek, druk potrzebnych wydawnictw i książek pismem punktowym oraz nagrywanie kaset dźwiękowych, a także inne sprzyjające czytelnictwu działania,
- 6) tworzenie warunków do rozwoju rehabilitacji i wypoczynku przez prowadzenie własnych ośrodków rehabilitacyjno-wypoczynkowych, organizowanie obozów rehabilitacyjno-sportowych, kolonii, wczasów, rozdział skierowań sanatoryjnych i prewencyjnych oraz organizowanie wymiany turystyczno-wypoczynkowej z zagranicą,
- 7) inicjowanie, organizowanie i prowadzenie prac badawczych dotyczących warunków życia i potrzeb niewidomych oraz sposobów ich zaspokajania,
- 8) działanie na rzecz rozwoju produkcji sprzętu rehabilitacyjnego dla niewidomych, w tym rozwijanie własnej produkcji tego sprzętu,
- 9) otaczanie szczególną opieką nowo ociemniałych, kobiety, dzieci i młodzież oraz niewidomych w starszym wieku,
- 10) organizowanie działalności artystycznej niewidomych,
- 11) współdziałanie z organami administracji państwowej i jednostkami gospodarczymi w zatrudnianiu niewidomych zdolnych do pracy,
- 12) inicjowanie i popularyzowanie pracy społecznej i politycznej wśród niewidomych,
- 13) prowadzenie akcji propagandowej na rzecz niewidomych z wykorzystaniem środków masowego przekazu i własnych publikacji,
- 14) popularyzowanie zagadnień z zakresu profilaktyki i ochrony narządu wzroku.

2. W toku realizacji swych zadań Związek inicjuje i współdziała oraz wymienia doświadczenia z innymi organizacjami niewidomych, w szczególności zaś umacnia i rozwija współpracę z Centralnym Związkiem Spółdzielni Niewidomych i Związkiem Ociemniałych Żołnierzy Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, w sprawach objętych statutową działalnością tych Związków. Związek realizuje swoje zadania współdziałając z organizacjami politycznymi i społecznymi, instytucjami państwowymi, bratnimi organizacjami zagranicznymi oraz międzynarodowymi, działającymi na rzecz niewidomych.

3. W toku realizacji swych zadań w odniesieniu do niewidomych dzieci, młodzieży i osób w starszym wieku Związek współpracuje z właściwymi szkołami, domami pomocy społecznej i innymi zainteresowanymi instytucjami.

Rozdział 3

Członkowie, ich prawa i obowiązki.

§ 10. 1. Członkowie Związku dzielą się na zwyczajnych, podopiecznych, nadzwyczajnych, wspierających i honorowych.

2. Członkiem zwyczajnym może być osoba fizyczna, która ze względu na schorzenia wzroku została zaliczona przez właściwą komisję lekarską do I lub II grupy inwalidów.

3. Członkiem podopiecznym może być osoba fizyczna odpowiadająca kryteriom określonym w ust. 2, która

nie ukończyła 18 roku życia lub z innych przyczyn nie może wypełniać obowiązków członka zwyczajnego wynikających z postanowień statutu.

4. Członkiem nadzwyczajnym może być osoba fizyczna działająca społecznie w Związku.

5. Członkiem wspierającym może być osoba fizyczna lub prawna, która deklaruje określone świadczenia na rzecz Związku.

6. Członkiem honorowym może być osoba fizyczna zasłużona w realizacji zadań statutowych Związku, której godność taką nada Zarząd Główny.

§ 11. Członków zwyczajnych, podopiecznych, nadzwyczajnych i wspierających przyjmuje prezydium zarządu okręgu Związku właściwe ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę kandydata na członka, a w przypadku gdy kandydatem na członka wspierającego jest instytucja o zasięgu działania ogólnopolskim — Prezydium Zarządu Głównego Związku.

§ 12. 1. Członkom zwyczajnym Związku przysługują:

- 1) czynne i bierne prawo wyboru do władz Związku,
- 2) korzystanie z wszelkich urządzeń Związku na zasadach określonych przez władze Związku,
- 3) uzyskiwanie wszechstronnego poparcia i pomocy ze strony Związku w sprawach szkolenia, zatrudnienia, rehabilitacji leczniczej, podstawowej i społecznej oraz polepszenia warunków bytowych,
- 4) pomoc w zaopatrzeniu w sprzęt, urządzenia oraz przedmioty o znaczeniu rehabilitacyjnym, na zasadach określonych przez władze Związku.

2. Członkom podopiecznym przysługują uprawnienia określone w ust. 1, z wyjątkiem czynnego i biernego prawa wyboru do władz Związku.

3. Członkom nadzwyczajnym przysługują uprawnienia określone w ust. 1 pkt 1 i 2.

4. Członkom honorowym przysługuje prawo uczestniczenia z głosem doradczym w Krajowym Zjeździe Delegatów i zebraniach władz Związku.

§ 13. 1. Członkowie zwyczajni Związku są obowiązani:

- 1) brać czynny udział w życiu i działalności Związku,
- 2) przestrzegać postanowień statutu, regulaminów oraz uchwał władz Związku,
- 3) opłacać regularnie składki członkowskie,
- 4) przestrzegać zasad współżycia społecznego,
- 5) włączać się w miarę swych możliwości do pracy zawodowej.

2. Członkowie podopieczni Związku są obowiązani przestrzegać postanowień statutu, regulaminów oraz uchwał władz Związku.

3. Członkowie nadzwyczajni Związku są obowiązani:

- 1) brać czynny udział w życiu i działalności Związku,
- 2) przestrzegać postanowień statutu, regulaminów oraz uchwał władz Związku,
- 3) przestrzegać zasad współżycia społecznego.

§ 14. Przynależność do Związku ustaje w razie:

- 1) śmierci członka,
- 2) dobrowolnego wystąpienia zgłoszonego na piśmie do zarządu okręgu,
- 3) skreślenia przez prezydium zarządu okręgu z listy członków z powodu nie usprawiedliwionego zalegania z opłatą składek członkowskich za okres przekraczający 6 miesięcy,

- 4) wydalenia prawomocnym orzeczeniem sądu koleżeńskiego,
- 5) skreślenia członka przez prezydium zarządu okręgu po stwierdzeniu braku tytułu przynależności określonego w § 10 ust. 2—6.

Rozdział 4

Władze i struktura organizacyjna Związku.

§ 15. 1. Władzami naczelnymi Związku są:

- 1) Krajowy Zjazd Delegatów,
- 2) Zarząd Główny,
- 3) Główna Komisja Rewizyjna,
- 4) Główny Sąd Koleżeński.

2. Władzami stopnia wojewódzkiego są:

- 1) okręgowy zjazd delegatów,
- 2) zarząd okręgu,
- 3) komisja rewizyjna okręgu,
- 4) sąd koleżeński okręgu.

3. Władzami ogniw stopnia podstawowego są:

- 1) walne zebranie koła,
- 2) zarząd koła,
- 3) komisja rewizyjna koła.

4. Komisje rewizyjne mogą być powoływane w kołach, które liczą ponad 100 członków. W kołach, w których nie powołuje się komisji rewizyjnej, kontrolę działalności sprawuje bezpośrednio komisja rewizyjna okręgu.

Krajowy Zjazd Delegatów.

§ 16. 1. Krajowy Zjazd Delegatów jest najwyższą władzą Związku.

2. Krajowy Zjazd Delegatów może być zwyczajny i nadzwyczajny.

3. Krajowy Zjazd zwyczajny odbywa się raz na cztery lata.

4. Krajowy Zjazd nadzwyczajny odbywa się na wniosek:

- 1) Zarządu Głównego,
- 2) Głównej Komisji Rewizyjnej,
- 3) co najmniej 1/2 liczby zarządów okręgów.

5. Krajowy Zjazd Delegatów jest zwoływany przez Zarząd Główny w drodze pisemnego zawiadomienia każdego delegata co najmniej na 14 dni przed terminem Zjazdu. Zawiadomienie powinno zawierać termin, miejsce i proponowany porządek obrad. Ponadto do zawiadomienia należy dołączyć materiały sprawozdawcze.

§ 17. Do kompetencji Krajowego Zjazdu Delegatów należy:

- 1) uchwalanie programu działania Związku,
- 2) uchwalanie projektu statutu Związku oraz jego zmian,
- 3) rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań Zarządu Głównego, Głównej Komisji Rewizyjnej i Głównego Sądu Koleżeńskiego,
- 4) rozpatrywanie i zatwierdzanie wniosków Zarządu Głównego, Głównej Komisji Rewizyjnej oraz okręgowych zjazdów delegatów,
- 5) udzielanie absolutorium Zarządowi Głównemu,
- 6) wybór przewodniczącego Zarządu Głównego oraz 5 jego zastępców, Głównej Komisji Rewizyjnej w liczbie od 7 do 11 członków i Głównego Sądu Koleżeńskiego w liczbie od 9 do 13 członków oraz ze składu

wybranych władz — przewodniczącego Głównej Komisji Rewizyjnej i przewodniczącego Głównego Sądu Koleżeńskiego,

- 7) podejmowanie decyzji we wszystkich innych sprawach, co do których Zarząd Główny stwierdzi uchwałą, że ich ważność wymaga ustosunkowania się przedstawicieli ogółu członków Związku,
- 8) podjęcie uchwały o rozwiązaniu Związku oraz o sposobie rozporządzenia majątkiem Związku.

§ 18. 1. Uchwały Krajowego Zjazdu Delegatów zapadają zwykłą większością głosów w obecności co najmniej 1/2 ogólnej liczby wybranych delegatów. W razie równej liczby głosów rozstrzyga głos przewodniczącego Zjazdu.

2. Uchwały w sprawie projektu zmian statutu i rozwiązania Związku zapadają większością 2/3 głosów, w obecności co najmniej 1/2 ogólnej liczby wybranych delegatów.

3. W sprawie wyboru naczelnych władz Związku głosowanie jest tajne. W pozostałych sprawach głosowanie jest jawne, a na żądanie co najmniej 1/2 obecnych delegatów — głosowanie jest tajne.

§ 19. W Krajowym Zjeździe Delegatów biorą udział:

- 1) z głosem decydującym — delegaci wybrani na okręgowych zjazdach delegatów,
- 2) z głosem doradczym — nie będący delegatami członkowie władz naczelnych Związku oraz przewodniczący zarządów okręgów.

Zarząd Główny.

§ 20. Zarząd Główny jest najwyższą władzą Związku w okresie między zjazdami. Do kompetencji Zarządu Głównego należy w szczególności:

- 1) kierowanie całokształtem prac Związku,
- 2) uchwalanie planów i budżetu Związku oraz przyjmowanie sprawozdań z ich wykonania,
- 3) podejmowanie uchwał w sprawie nabywania i zbywania majątku Związku, zarządzanie tym majątkiem oraz zaciąganie zobowiązań w imieniu Związku,
- 4) przyjmowanie darowizn i zapisów,
- 5) ustalanie trybu i zasad wyboru delegatów na Zjazd Krajowy i okręgowe zjazdy delegatów,
- 6) uchwalanie regulaminu Zarządu Głównego,
- 7) powoływanie komisji problemowych, rad i sekcji,
- 8) powoływanie okręgów Związku, określanie terenu ich działalności (terenem działalności okręgu objęte są pełne jednostki administracyjne stopnia wojewódzkiego) oraz likwidowanie okręgów,
- 9) zawieszanie uchwał okręgowych zjazdów delegatów i uchyłanie uchwał zarządów okręgów, sprzecznych z przepisami prawa, postanowieniami statutu, uchwałami Zarządu Głównego albo interesem społecznym,
- 10) zawieszanie zarządów okręgów lub poszczególnych ich członków w razie prowadzenia działalności sprzecznej z celami Związku, przepisami prawa lub zasadami współżycia społecznego,
- 11) ustalanie wysokości wpisowego i składek członkowskich,
- 12) nadawanie godności członka honorowego Związku,
- 13) przyjmowanie sprawozdań Prezydium Zarządu Głównego oraz zatwierdzanie lub uchyłanie uchwał Prezydium podejmowanych w imieniu Zarządu Głównego,
- 14) rozpatrywanie odwołań od decyzji Prezydium Zarządu Głównego.

§ 21. 1. W skład Zarządu Głównego wchodzi: przewodniczący, zastępcy przewodniczącego, sekretarz generalny oraz przedstawiciele zarządów okręgów wybrani zgodnie z postanowieniem § 33 pkt 5.

2. Zarząd Główny spośród zwyczajnych członków Związku wybiera sekretarza generalnego. Wybór sekretarza generalnego odbywa się w głosowaniu tajnym. Przewodniczący Zarządu Głównego, jego zastępcy oraz sekretarz generalny stanowią Prezydium Zarządu Głównego.

3. Na wniosek przewodniczącego Zarządu Głównego, Głównej Komisji Rewizyjnej lub 1/3 składu Zarządu Głównego może być odwołany ze składu Prezydium Zarządu Głównego sekretarz generalny, a na jego miejsce wybrany nowy sekretarz generalny. Odwołanie i wybór odbywają się w głosowaniu tajnym. W razie ustąpienia w toku kadencji przewodniczącego Zarządu Głównego lub jego zastępców, Zarząd Główny wybiera w głosowaniu tajnym przewodniczącego lub jego zastępców.

§ 22. 1. Posiedzenia Zarządu Głównego odbywają się nie rzadziej niż raz na pół roku. Do ważności uchwał wymagana jest obecność co najmniej 1/2 ogólnej liczby członków Zarządu Głównego.

2. Uchwały Zarządu Głównego zapadają zwykłą większością głosów. W razie równej liczby głosów, decyduje głos przewodniczącego.

3. Posiedzenia Zarządu Głównego zwołuje przewodniczący lub jego zastępca na podstawie uchwały Prezydium Zarządu Głównego. O posiedzeniu członkowie powinni być zawiadomieni co najmniej na 10 dni przed terminem posiedzenia. W sprawach nagłych posiedzenie Zarządu Głównego może być zwołane bez zachowania tego terminu. W zawiadomieniu o terminie posiedzenia powinien być podany proponowany porządek obrad.

§ 23. 1. Prezydium Zarządu Głównego podejmuje decyzje w imieniu Zarządu Głównego w okresie między jego posiedzeniami.

2. Do Prezydium Zarządu Głównego należy w szczególności:

- 1) reprezentowanie Związku na zewnątrz,
- 2) wykonywanie uchwał Zarządu Głównego,
- 3) składanie sprawozdań ze swej działalności na posiedzeniach Zarządu Głównego,
- 4) ocena pracy zarządów okręgów,
- 5) powoływanie tymczasowych zarządów okręgów w razie zawieszenia, o którym mowa w § 20 pkt 10,
- 6) uznawanie okręgowych zjazdów delegatów za zwołane lub przeprowadzone niezgodnie z przepisami prawa oraz występowanie z wnioskami o ponowne zwołanie zjazdów,
- 7) uchwalanie regulaminów nie zastrzeżonych dla innych władz Związku,
- 8) nadawanie odznaki honorowej Związku,
- 9) podejmowanie uchwał w innych sprawach przekazywanych do rozpatrzenia przez Zarząd Główny.

§ 24. Posiedzenia Prezydium Zarządu Głównego odbywają się co najmniej dziesięć razy w roku. Tryb zwoływania posiedzeń Prezydium określa regulamin Zarządu Głównego.

Główna Komisja Rewizyjna.

§ 25. Główna Komisja Rewizyjna jest najwyższym organem kontrolnym Związku.

§ 26. 1. Główna Komisja Rewizyjna wybiera ze swojego grona zastępcę, przewodniczącego i sekretarza.

2. W razie ustąpienia w toku kadencji przewodniczącego, Główna Komisja Rewizyjna wybiera ze swojego grona w głosowaniu tajnym nowego przewodniczącego.

§ 27. Do zakresu działania Głównej Komisji Rewizyjnej należy:

- 1) kontrolowanie działalności statutowej i finansowej władz Związku i jego majątku oraz przedstawianie wniosków i zaleceń pokontrolnych,
- 2) składanie sprawozdań na Krajowym Zjeździe Delegatów i występowanie z wnioskami o udzielenie absolutorium ustępującemu Zarządowi Głównemu,
- 3) występowanie z wnioskami do Zarządu Głównego o zawieszenie w czynnościach zarządu okręgu lub poszczególnych jego członków,
- 4) występowanie o zwołanie nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Delegatów w wypadkach szczególnej wagi,
- 5) czuwanie nad należytym funkcjonowaniem komisji rewizyjnych okręgów,
- 6) zawieszanie w czynnościach komisji rewizyjnych okręgów lub poszczególnych ich członków i w miarę potrzeby powoływanie tymczasowych komisji rewizyjnych okręgów,
- 7) uchwalanie regulaminu pracy Głównej Komisji Rewizyjnej i komisji rewizyjnych okręgów i kół.

§ 28. Przewodniczący Głównej Komisji Rewizyjnej lub upoważniony przez niego członek Komisji uczestniczy z głosem doradczym w posiedzeniach Zarządu Głównego i Prezydium Zarządu Głównego.

Główny Sąd Koleżeński.

§ 29. 1. Główny Sąd Koleżeński jest niezależnym organem Związku. Członkowie Sądu orzekają zgodnie ze swoim sumieniem oraz statutem Związku i zasadami współżycia społecznego.

2. Główny Sąd Koleżeński wybiera ze swojego grona zastępcę przewodniczącego i sekretarza.

3. W razie ustąpienia w toku kadencji przewodniczącego, Główny Sąd Koleżeński wybiera ze swojego grona w głosowaniu tajnym nowego przewodniczącego.

4. Przewodniczący Głównego Sądu Koleżeńskiego lub upoważniony przez niego członek Sądu uczestniczy z głosem doradczym w posiedzeniach Zarządu Głównego.

§ 30. 1. Do właściwości Głównego Sądu Koleżeńskiego należy:

- 1) nadzór nad działalnością sądów koleżeńskich okręgów,
- 2) rozpatrywanie odwołań od orzeczeń sądów koleżeńskich okręgów,
- 3) rozpatrywanie spraw wynikających z przynależności do Związku członków władz naczelnych Związku, członków prezydiów zarządów okręgów, przewodniczących komisji rewizyjnych okręgów, członków sądów koleżeńskich okręgów oraz spraw przekazywanych przez sądy koleżeńskie okręgów,
- 4) uchwalanie regulaminu Głównego Sądu Koleżeńskiego i sądów koleżeńskich okręgów.

2. Główny Sąd Koleżeński wszczyna postępowanie w sprawach określonych w ust. 1 pkt 3 z własnej inicjatywy, na wniosek innych władz Związku lub pokrzywdzonego członka. W sprawach tych Główny Sąd Koleżeński orzeka w 3-osobowym składzie.

3. Orzeczenie Głównego Sądu Koleżeńskiego wraz z uzasadnieniem na piśmie doręcza się zainteresowanemu. Od orzeczenia wydanego przez Główny Sąd Koleżeński jako sąd pierwszej instancji przysługuje odwołanie, w ciągu 30 dni od daty doręczenia orzeczenia, do Głównego Sądu Koleżeńskiego orzekającego w 5-osobowym zmienionym składzie członków.

4. Od orzeczenia Głównego Sądu Koleżeńskiego wydanego przez Główny Sąd Koleżeński jako sąd drugiej instancji nie przysługuje odwołanie.

§ 31. 1. Główny Sąd Koleżeński może wymierzyć następujące kary:

- 1) upomnienia,
- 2) nagany z ostrzeżeniem,
- 3) zawieszenia w całości lub części praw członkowskich na okres od 6 miesięcy do 1 roku,
- 4) wydalenia ze Związku.

2. Z upływem 2 lat od wykonania kary wymienionej w ust. 1 pkt 1—3 orzeczenie sądu koleżeńskiego usuwa się z akt osobowych członka.

3. Po upływie 5 lat członek wydany prawomocnym orzeczeniem sądu koleżeńskiego może ubiegać się ponownie o przyjęcie do Związku.

Władze okręgu.

Okręgowy zjazd delegatów.

§ 32. 1. Okręgowy zjazd delegatów jest najwyższą władzą Związku na terenie okręgu.

2. Okręgowy zjazd delegatów może być zwyczajny i nadzwyczajny.

3. Zwyczajny okręgowy zjazd delegatów odbywa się raz na 4 lata.

4. Nadzwyczajny okręgowy zjazd delegatów odbywa się na wniosek:

- 1) Zarządu Głównego lub jego Prezydium,
- 2) Głównej Komisji Rewizyjnej,
- 3) zarządu okręgu,
- 4) komisji rewizyjnej okręgu,
- 5) co najmniej 1/2 ogólnej liczby zarządów kół.

5. Okręgowy zjazd delegatów jest zwoływany przez zarząd okręgu w drodze pisemnego zawiadomienia każdego delegata co najmniej na 14 dni przed zjazdem. Zawiadomienie powinno zawierać termin, miejsce i proponowany porządek obrad.

§ 33. Do kompetencji okręgowego zjazdu delegatów należy:

- 1) rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań z działalności zarządu, komisji rewizyjnej i sądu koleżeńskiego okręgu,
- 2) udzielanie absolutorium ustępującemu zarządowi okręgu,
- 3) wybór przewodniczącego zarządu okręgu i 3 zastępców, komisji rewizyjnej okręgu w liczbie od 5 do 7 członków, sądu koleżeńskiego okręgu w liczbie od 5 do 7 członków oraz ze składu wybranych władz — przewodniczącego komisji rewizyjnej okręgu i przewodniczącego sądu koleżeńskiego okręgu,
- 4) wybór delegatów na Krajowy Zjazd Delegatów, przy czym delegaci zachowują mandat przez całą kadencję,
- 5) wybór przedstawiciela okręgu — członka Zarządu Głównego, z tym że okręgi w liczbie ponad 4000 członków wybierają po 2 przedstawicieli,

6) podejmowanie decyzji we wszystkich sprawach, co do których zarząd okręgu stwierdzi uchwałą, że ich ważność wymaga ustosunkowania się delegatów z terenu okręgu.

§ 34. 1. Uchwały okręgowego zjazdu delegatów zapadają zwykłą większością głosów w obecności co najmniej 1/2 ogólnej liczby wybranych delegatów. W razie równej liczby głosów rozstrzyga głos przewodniczącego zjazdu.

2. W sprawie wyboru władz okręgu głosowanie jest tajne. W pozostałych sprawach głosowanie jest jawne, a na żądanie co najmniej 1/2 obecnych delegatów — głosowanie jest tajne.

§ 35. W okręgowym zjeździe delegatów biorą udział:

- 1) z głosem decydującym — delegaci wybrani na walnych zebraniach kół w trybie ustalonym przez Zarząd Główny,
- 2) z głosem doradczym — nie będący delegatami członkowie władz okręgu i przedstawiciele władz naczelnich Związku.

Zarząd okręgu.

§ 36. 1. Zarząd okręgu jest najwyższą władzą Związku na terenie okręgu w okresie pomiędzy okręgowymi zjazdami delegatów.

2. Do kompetencji zarządu okręgu należy w szczególności:

- 1) kierowanie całokształtem prac Związku na terenie okręgu zgodnie z uchwałami okręgowego zjazdu delegatów oraz władz naczelnich Związku,
- 2) realizowanie preliminarzy budżetowych uchwalanych przez Zarząd Główny Związku,
- 3) gospodarowanie powierzonym majątkiem Związku,
- 4) zwoływanie okręgowych zjazdów delegatów,
- 5) powoływanie komisji problemowych oraz rad środowiskowych,
- 6) uchwalanie regulaminu zarządu okręgu zgodnie z wytycznymi Prezydium Zarządu Głównego,
- 7) powoływanie kół terenowych (miejskich, dzielnicowych i osiedlowych) i zakładowych, określanie terenu ich działania oraz likwidowanie kół; koło nie może liczyć mniej niż 20 członków,
- 8) zawieszanie zarządów kół oraz poszczególnych ich członków w razie prowadzenia działalności sprzecznej z celami Związku, przepisami prawa lub zasadami współżycia społecznego,
- 9) przyjmowanie sprawozdań prezydium zarządu okręgu oraz zatwierdzanie lub uchylanie uchwał prezydium podejmowanych w imieniu zarządu okręgu,
- 10) rozpatrywanie odwołań od decyzji prezydium zarządu okręgu,
- 11) zawieszanie uchwał walnych zebrań kół i uchylanie uchwał zarządów kół sprzecznych z postanowieniami statutu, uchwałami władz naczelnich Związku lub interesem społecznym.

§ 37. 1. W skład zarządu okręgu wchodzi: przewodniczący, zastępcy przewodniczącego, sekretarz zarządu okręgu oraz przedstawiciele kół, wybrani zgodnie z postanowieniem § 50 pkt 5.

2. Zarząd okręgu spośród zwyczajnych członków Związku wybiera sekretarza zarządu okręgu. Wybór sekretarza zarządu okręgu odbywa się w głosowaniu tajnym i podlega zatwierdzeniu przez Prezydium Zarządu Głównego. Przewodniczący zarządu okręgu, jego zastępcy i sekretarz stanowią prezydium zarządu okręgu.

3. Na wniosek przewodniczącego zarządu okręgu lub komisji rewizyjnej okręgu, co najmniej 1/3 składu zarządu okręgu lub Prezydium Zarządu Głównego może być odwołany ze składu prezydium sekretarz zarządu okręgu, a na jego miejsce wybrany nowy sekretarz. Odwołanie i wybór odbywają się w głosowaniu tajnym. W razie ustąpienia w toku kadencji przewodniczącego zarządu okręgu lub jego zastępców, zarząd okręgu wybiera w głosowaniu tajnym przewodniczącego lub jego zastępców.

§ 38. 1. Posiedzenia zarządu okręgu odbywają się nie rzadziej niż raz na kwartał. Do ważności uchwał wymagana jest obecność co najmniej 1/2 ogólnej liczby członków zarządu okręgu. We wszystkich sprawach uchwały zapadają zwykłą większością głosów. W razie równej liczby głosów decyduje głos przewodniczącego.

2. Posiedzenia zarządu okręgu zwołuje przewodniczący lub jego zastępca na podstawie uchwały prezydium zarządu okręgu.

3. O posiedzeniu członkowie powinni być zawiadomieni co najmniej na 7 dni przed terminem posiedzenia. W sprawach nagłych posiedzenie zarządu okręgu może być zwołane bez zachowania tego terminu. W zawiadomieniu o posiedzeniu powinien być podany proponowany porządek obrad.

§ 39. 1. Prezydium zarządu okręgu podejmuje decyzje w imieniu zarządu okręgu w okresie między jego posiedzeniami.

2. Do prezydium zarządu okręgu należy w szczególności:

- 1) reprezentowanie Związku na zewnątrz na swoim terenie,
- 2) wykonywanie uchwał zarządu okręgu,
- 3) składanie sprawozdań ze swej działalności na posiedzeniach zarządu okręgu,
- 4) ocena pracy kół,
- 5) powoływanie tymczasowych zarządów kół,
- 6) powoływanie grup i pełnomocników na terenie nie objętym działalnością koła,
- 7) uchwalanie regulaminów kół na podstawie wytycznych Prezydium Zarządu Głównego,
- 8) uznawanie walnych zebrań kół za zwołane lub przeprowadzone niezgodnie z przepisami prawa oraz występowanie z wnioskami o ponowne zwołanie zebrań.

§ 40. Posiedzenia prezydium zarządu okręgu odbywają się co najmniej dziesięć razy w roku. Postanowienia § 38 stosuje się odpowiednio.

Komisja rewizyjna okręgu.

§ 41. Komisja rewizyjna okręgu jest organem kontrolnym Związku na terenie okręgu.

§ 42. 1. Komisja rewizyjna okręgu wybiera ze swojego grona zastępcę przewodniczącego i sekretarza.

2. W razie ustąpienia w toku kadencji przewodniczącego, komisja rewizyjna okręgu wybiera ze swojego grona w głosowaniu tajnym nowego przewodniczącego.

§ 43. Do zakresu działania komisji rewizyjnej okręgu należy:

- 1) kontrolowanie działalności statutowej i finansowej zarządu okręgu i prezydium zarządu okręgu,
- 2) składanie sprawozdań na okręgowym zjeździe delegatów i występowanie z wnioskiem o udzielenie absolutorium ustępującemu zarządowi okręgu,

3) występowanie z wnioskiem o zwołanie nadzwyczajnego okręgowego zjazdu delegatów w wypadkach szczególnej wagi,

4) przedstawianie Głównej Komisji Rewizyjnej wniosków o zawieszenie w czynnościach zarządu okręgu lub poszczególnych jego członków,

5) czuwanie nad należytym funkcjonowaniem komisji rewizyjnych kół,

6) zawieszanie w czynnościach komisji rewizyjnych kół lub poszczególnych ich członków i w miarę potrzeby powoływanie tymczasowych komisji rewizyjnych kół.

§ 44. Przewodniczący komisji rewizyjnej okręgu lub upoważniony przez niego członek komisji uczestniczy z głosem doradczym w posiedzeniach zarządu okręgu i prezydium zarządu okręgu.

Sąd koleżeński okręgu.

§ 45. 1. Sąd koleżeński okręgu jest niezawisłym organem Związku. Członkowie sądu orzekają zgodnie ze swoim sumieniem oraz statutem Związku i zasadami współżycia społecznego.

2. Sąd koleżeński okręgu wybiera ze swojego grona zastępcę przewodniczącego i sekretarza.

3. W razie ustąpienia w toku kadencji przewodniczącego, sąd koleżeński okręgu wybiera ze swojego grona w głosowaniu tajnym nowego przewodniczącego.

4. Przewodniczący sądu koleżeńskiego okręgu lub upoważniony przez niego członek sądu uczestniczy z głosem doradczym w posiedzeniach zarządu okręgu.

§ 46. 1. Do właściwości sądu koleżeńskiego okręgu należy rozpatrywanie spraw członków Związku w razie nieprzestrzegania przez nich statutu, regulaminów i uchwał władz Związku, popełnienia czynów nieetycznych oraz zatargów powstałych między członkami w sprawach statutowej działalności Związku.

2. Sąd koleżeński okręgu wszczyna postępowanie na wniosek innych władz Związku lub pokrzywdzonego członka.

§ 47. Sąd koleżeński okręgu może wymierzać kary przewidziane w § 31 ust. 1.

§ 48. Orzeczenia sądu koleżeńskiego wraz z uzasadnieniami na piśmie doręcza się zainteresowanym. Od orzeczeń tych przysługuje odwołanie do Głównego Sądu Koleżeńskiego w ciągu 30 dni od daty doręczenia.

Władze koła.

Walne zebranie koła.

§ 49. 1. Walne zebranie koła jest najwyższą władzą Związku na terenie działania koła.

2. Walne zebranie koła może być zwyczajne lub nadzwyczajne.

3. Zwyczajne walne zebranie koła odbywa się raz na 4 lata.

4. Nadzwyczajne walne zebranie koła odbywa się na wniosek:

- 1) prezydium zarządu okręgu,
- 2) komisji rewizyjnej okręgu,
- 3) zarządu koła,
- 4) komisji rewizyjnej koła,
- 5) co najmniej 1/2 ogólnej liczby członków koła.

5. Co najmniej raz w połowie kadencji władz koła zarząd koła obowiązany jest zwołać walne zebranie informacyjne koła, którego celem jest złożenie przez władze koła sprawozdania z realizacji uchwał i wniosków przyjętych przez walne zebranie koła oraz udzielenie informacji o pracach bieżących.

6. Walne zebranie koła jest zwoływane przez zarząd koła w drodze pisemnego zawiadomienia każdego członka zamieszkałego na terenie działania koła bądź zrzeszonego w kole zakładowym co najmniej na 7 dni przed walnym zebraniem. Zawiadomienie powinno zawierać termin, miejsce i proponowany porządek obrad.

§ 50. Do kompetencji walnego zebrania koła należy:

- 1) rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań z działalności zarządu koła i komisji rewizyjnej koła,
- 2) udzielanie absolutorium ustępującemu zarządowi koła,
- 3) wybór zarządu koła w liczbie od 3 do 7 członków oraz komisji rewizyjnej koła w liczbie od 3 do 5 członków,
- 4) wybór delegatów na okręgowy zjazd delegatów w trybie określonym przez Zarząd Główny, przy czym delegaci zachowują mandat przez całą kadencję,
- 5) wybór przedstawiciela koła — członka zarządu okręgu, z tym że zasady wyboru określa Zarząd Główny,
- 6) podejmowanie decyzji we wszystkich sprawach, które ze względu na ich ważność wymagają ustosunkowania się do nich członków Związku z terenu działania koła.

§ 51. 1. W walnym zebraniu koła biorą udział:

- 1) z głosem decydującym — członkowie zamieszkali na terenie działania koła bądź zrzeszeni w kole zakładowym,
- 2) z głosem doradczym — przedstawiciele władz nadzórnych Związku, jeżeli nie zamieszkują na terenie działania koła.

2. W kołach, w których liczba członków przekracza 200 osób, zamiast walnych zebrań członków mogą być zwoływane za zgodą Zarządu Głównego zebrania delegatów z uprawnieniami walnych zebrań członków. Zasady i tryb zwoływania tych zebrań określa Zarząd Główny.

§ 52. 1. Uchwały walnego zebrania koła zapadają zwykłą większością głosów obecnych członków. W razie równej liczby głosów rozstrzyga głos przewodniczącego zebrania.

2. W sprawie wyboru władz koła głosowanie jest tajne, a na żądanie co najmniej 1/2 obecnych na zebraniu członków głosowanie jest jawne. W pozostałych sprawach głosowanie jest jawne.

Zarząd koła.

§ 53. 1. Zarząd koła jest najwyższą władzą Związku na terenie swego działania w okresie między walnymi zebraniem.

2. Do kompetencji zarządu koła należy w szczególności:

- 1) reprezentowanie Związku na terenie działania koła,
- 2) kierowanie całokształtem prac Związku na terenie działania koła,
- 3) gospodarowanie powierzonym majątkiem Związku,
- 4) zwoływanie walnych zebrań koła,
- 5) systematyczne badanie warunków materialnych członków koła,
- 6) ustalanie niewidomych nie zrzeszonych w Związku oraz na ich prośbę kierowanie wniosków do pre-

zydium zarządu okręgu o przyjęcie ich w poczet członków Związku,

7) otaczanie opieką osób niewidomych nie zrzeszonych w Związku.

§ 54. Zarząd koła w ciągu 7 dni po walnym zebraniu wybiera ze swojego grona przewodniczącego, zastępcę przewodniczącego i sekretarza, a gdy zarząd składa się co najmniej z 5 członków — skarbnika.

§ 55. 1. Posiedzenia zarządu koła odbywają się nie rzadziej niż dwa razy na kwartał. Do ważności uchwał potrzebna jest obecność co najmniej 1/2 ogólnej liczby członków zarządu. We wszystkich sprawach uchwały zapadają zwykłą większością głosów. W razie równej liczby głosów decyduje głos przewodniczącego.

2. Posiedzenia zarządu zwołuje przewodniczący lub jego zastępca. O posiedzeniu członkowie powinni być powiadomieni co najmniej na 3 dni przed posiedzeniem. W sprawach nagłych posiedzenie koła może być zwołane bez zachowania tego terminu. W zawiadomieniu o terminie posiedzenia powinien być podany proponowany porządek obrad.

Komisja rewizyjna koła.

§ 56. Komisja rewizyjna koła jest organem kontrolnym Związku na terenie działania koła.

§ 57. Komisja rewizyjna koła wybiera ze swojego grona przewodniczącego, zastępcę przewodniczącego i sekretarza.

§ 58. Do zakresu działania komisji rewizyjnej koła należy:

- 1) kontrolowanie działalności statutowej i finansowej zarządu koła,
- 2) składanie sprawozdań na walnych zebraniach koła i występowanie z wnioskami o udzielenie absolutorium ustępującemu zarządowi koła,
- 3) występowanie z wnioskami o zwołanie nadzwyczajnego zebrania koła w wypadkach szczególnej wagi.

§ 59. Przewodniczący komisji rewizyjnej koła lub jego zastępca uczestniczy z głosem doradczym w posiedzeniach zarządu koła.

Rozdział 5

Fundusze i majątek Związku.

§ 60. Fundusze Związku składają się z wpisowego, składek członkowskich, dotacji, darowizn oraz dochodów z działalności, na którą Związek otrzymał zezwolenie właściwych władz.

§ 61. Majątkiem i funduszami Związku zarządza Zarząd Główny.

§ 62. Umowy, pełnomocnictwa oraz wszelkie oświadczenia woli, które pociągają za sobą zobowiązania pieniężne lub zmianę majątku Związku, wymagają do swej ważności podpisów dwóch upoważnionych członków Zarządu Głównego lub innych osób upoważnionych przez Zarząd Główny.

§ 63. 1. Zarządy okręgów dysponują majątkiem Związku na podstawie i w granicach upoważnienia Zarządu Głównego.

2. Zarządy kół dysponują majątkiem Związku w granicach określonych przez zarządy okręgów działających na podstawie upoważnienia Zarządu Głównego.